

Formanden for Naalakkersuisut's åbningstale
(Formanden for Naalakkersuisut)

Ærede formand for Inatsisartut, ærede medlemmer af Inatsisartut og medborgere, som følger med i radioen eller på TV.

Jeg vil gerne takke formanden for Inatsisartut for velkomsten.

Vi er alle fuldt ud klar over, at vi ikke kan fortsætte som vi hidtil har gjort.

Vi skal i højere grad træffe vigtige politiske beslutninger med fremtiden for øje. Erfaringen har jo allerede vist os, at hovsa-løsninger fra dag til dag gør os alle utrygge og at dette ikke er den rette vej at gå.

Et diskussionsoplæg og en baggrundsrapport om hvordan vi sikrer vækst og velfærd i vort land blev offentliggjort i slutningen af maj måned.

I Skatte- og Velfærdskommissionens detaljerede beretning bliver det tydeligt angivet at status quo ikke er en mulighed for Grønland. I denne beretning gennemgås i bred forstand det nuværende stade i det grønlandske samfund, og vi glæder os i Naalakkersuisut med spænding til den færdige betænkning fra Kommissionen foreligger i februar næste år.

Sandheden er jo den, at problemerne i samfundet har rod i vores bosætningsmønster her i landet, skole- og uddannelsesforholdene, mulighederne for deltagelse på arbejdsmarkedet samt sociale forhold generelt.

Analyserne viser igen med al tydelighed, at en voksende ulighed i samfundet er ensbetydende med en voksende grad af samfundsproblemer. Det er rigtigt at velfærdsniveauet i samfundet er steget,

men til gengæld er der sideløbende sket det, at der er skabt en øget ulighed hvad angår fordeling af goder og muligheder blandt befolkningen.

Vore strategier skal sammen med planlagte initiativer tilsammen bruges til at bekæmpe de store uligheder blandt landets borgere.

Jeg kan allerede i dag sige, at alle disse initiativer resulterer i, at vi allerede nu har været i stand til at finde instrumenter som vi kan anvende til at bringe vort land på rette kurs.

Uddannelsesplanen kører som planlagt. Antallet af uddannelsessøgende er steget med 30% siden 2005, og i takt med opførelsen af flere kollegier vil antallet af studerende stige.

Der har aldrig tidligere været så mange, der er blevet optaget på de gymnasiale uddannelser, og antallet af unge med en studentereksamen i hånden stiger år for år.

Der er en stor og mærkbar søgning til Piareersarfiit, og der er mange unge, som ønsker at gå på Piareersarfiit. Antallet er oven i købet steget så drastisk, at en del af ansøgerne må blive skrevet op på ventelister.

Antallet af studerende ved Iisimatusarfik har aldrig været større, og heraf udgør de lærerstuderende den største pulje blandt de førsteårsstuderende.

Et billede tegner sig klart: antallet af unge, der gennemfører deres uddannelse er mærkbart stigende, og blandt disse er det værd at lægge mærke til, at gennemførelsesprocenten er højest på de erhvervsrelaterede uddannelser.

Denne voksende forståelse blandt de unge af vigtigheden af at have en uddannelse er ikke kun glædelig, men giver også et håb for fremtiden. På trods heraf har vi i Naalakkarsuisut truffet en beslutning om at evaluere uddannelsesplanen. Planen indeholder ganske vist mange gode elementer, men der er fortsat en række områder, som stadig trænger til yderligere vurdering. Der er stadig i dag for mange studerende, som afbryder deres uddannelse i utide, og sådanne forhold skal der rettes op på.

Jeg skal desuden bemærke, at elever med specielle behov, for eksempel handicappede, vil blive tilgodeset i såvel folkeskolen som i uddannelsessystemet ved at muligheden for at tage en uddannelse bliver integreret i samtlige planer.

Et andet område som vi bør glæde os over, er den voksende og styrkede bevidsthed om betydningen af et sundt liv, men på trods heraf er vore initiativer ikke tilstrækkelige – der er stadig plads til, at vi kan leve et meget bedre, meget sundere og meget længere liv.

Et andet område vi også kan glæde os over, er den nedadgående kurve i forbruget af tobak og alkohol, men dette faktum bør ikke være en sovepude for os - tværtimod skal det animere os til at kunne kræve mere af os selv.

Det er også værd at glæde sig over, at vore ældre i stigende grad lever et sundt liv, og det er altid en stor opmuntring at se flere og flere ældre mennesker benytte sig af muligheden for at styrke deres krop og lemmer. Antallet af ældre medborgere, som bruger tobak og alkohol, er faldende. Vore ældre viser vejen.

I betragtning af den grønlandske befolknings begrænsede størrelse er det en kilde til stor glæde, at vi blandt os har mange medborgere, som har opgivet en usund livsførelse. Sådanne medborgere er i sandhed vore rollemodeller!

Efter Selvstyrets indførelse sidste år har vi kunnet observere det løft, der har været i forhold til borgernes brug af deres medbestemmelsesret og deres behov for at øve indflydelse på forskellige samfundsspørgsmål. Uafhængige interesseorganisationer vokser i antal. Dette forhold giver anledning til forhåbninger, hvorfor jeg vil benytte lejligheden til at udtrykke vores anerkendelse af og ønsket om, at alle forenings- og organisationsrepræsentanter langs kysten og andre, som beskæftiger sig aktivt med samfundsspørgsmål, vil fortsætte deres ihærdige arbejde.

Bedre velfærd til borgerne

Vi arbejder i Naalakkersuisut målrettet på at skaffe bedre velfærd til en bredere del af befolkningen.

Der bliver arbejdet på en række reformer, hvor nogle allerede har været i gang og nye tiltag er kommet til, og nogen af de områder vi kigger efter i sømmene er blandt andre:

- uddannelsesplanen
- Inuuneritta (folkesundhedsprogrammet)
- mobilitetsfremme
- folkeskoleforordningen, samt
- turismeerhvervet.

Som alle vil vide har vi i Naalakkersuisut etableret en række udvalg, arbejdsgrupper samt kommissioner.

På baggrund af vores lydhørhed over for disse forskellige gruppers rådgivning har vi i vort forslag til finansloven foreslået en besparelse i de forskellige departementer på i alt 30 mio. kr.

Ligeledes har vi foreslået en besparelse på 8 mio. kr. på kommunernes administration.

Skatte- og Velfærdskommissionen

Skatte- og Velfærdskommissionen arbejder lige nu på højtryk og følger den lagte tidsplan.

Vi har etableret kommissionen på baggrund af vort ønske om at ændre på den situation, at borgerne i Grønland lever under meget forskellige vilkår. Et af de væsentlige områder som kommissionen skal kulegrave, er spørgsmålet om, hvorledes vi kan forbedre vilkårene for børnefamilierne.

Vi kan allerede i dag se, at de mange nødvendige tiltag med dette formål også vil medføre ændringer i departementernes arbejdsformer.

Primært skal der ske en bedre koordination departementerne imellem, ligesom det i samarbejdet mellem departementerne og kommunerne vil være nødvendigt med grundige drøftelser og koordinerede indsatser baseret på kommissionens anbefalinger.

Det sociale område

Realiseringen af vore målsætninger på det sociale område kører i en god gænge.

Naalakkersuisut's strategiplan "Tryk Barndom 2010 – Strategi for en særlig indsats på børneområdet for 2010" blev ligeledes fremlagt i maj måned. I henhold til denne strategiplan er der forskellige specifikke initiativer, som er blevet prioriteret:

- bestræbelser på ændring af holdninger
- bestræbelser med det formål at bekæmpe forekomsten af seksuelle overgreb, samt
- arbejdet med bekæmpelse af vold.

Med tanke på fremtiden på lidt længere sigt underskrev Naalakkersuisut og UNICEF - specifikt FN's Børnefond - for nylig en aftale indeholdende ambitiøse målsætninger.

Denne aftale indeholder følgende vigtige elementer:

- målsætninger vedrørende ændring af holdninger og vores eget ansvar som medborgere, samt
- en nøje granskning af den lovgivning, som berører børn og unge.

For så vidt angår handicapområdets overdragelse til kommunerne pågår der i øjeblikket forhandlinger omkring de økonomiske konsekvenser heraf. Dette arbejde vil være afsluttet inden afslutningen af finanslovsforhandlingerne, eftersom kommunerne overtager det økonomiske ansvar på handicapområdet fra nytår.

Sundhed

På sundhedsområdet er vi godt i gang med opfyldelsen af de mål, vi har sat os.

Som man vil vide træder reformen af sundhedsvæsenet i kraft fra det nye år. Én af de væsentlige ændringer er at antallet af sundhedsdistrikter bliver skåret ned fra 16 til 5. Herigennem opnås væsentlige besparelser, som så kan bruges til andre formål.

En pjece omhandlende reformen af sundhedsvæsenet vil i den nærmeste fremtid blive omdelt på kysten.

En rapport vedrørende en økonomi- og strukturanalyse af det grønlandske sundhedsvæsen blev offentliggjort i midten af april måned.

Naalakkersuisut er allerede godt i gang med at udmønte de vigtigste konklusioner og anbefalinger i rapporten, og disse vil på et senere tidspunkt blive afsluttet, således at disse bliver samlet op i en egentlig strategiplan for sundhedsvæsenet.

Et af de lovende initiativer er etableringen af Inuunerissarfiit langs kysten.

Inuunerissarfiit beskæftiger sig med forebyggelse af livsstilssygdomme.

Transportkommissionen

Vi har etableret Transportkommissionen, som arbejder med det formål at finde mere optimale metoder til forbedring af trafikstrukturen og godstransporten.

Kommissionens betænkning, som var forventet afleveret her i sommers, vil først kunne overdrages Naalakkersuisut ved slutningen af året.

Årsagen til den udvidede tidsplan er, at vi har pålagt Kommissionen to nye opgaver, nemlig en samfundsøkonomisk vurdering af perspektiverne for den kystlange rute - Arctic Umiaq Lines ruten – og en vurdering af takst- og betalingsregulativet.

Kommissionen har oplyst at man har etableret interessant viden om transportforholdene i Sydgrønland, og vi er ikke i tvivl om, at denne udredning vil kunne anvendes til en videreudvikling til gavn for den sydlige del af landet. Der skal ske en økonomisk udvikling i Sydgrønland baseret på Naalakkersuisuts strategi for at udvikle regionerne.

Vi har i snart mange år været uden en flyforbindelse til det nordamerikanske kontinent, hvorfor vi i dag gerne udtrykker vor glæde over, at vi nu nærmer os tidspunktet, hvor vi er kommet tættere på en genåbning af en flyforbindelse vestpå til Canada.

Kommunernes styrelse

Med henblik på at forbedre vort samarbejde og relationer, holder vi løbende kontakt til kommunerne og KANUKOKA.

I maj måned indgik formanden for KANUKOKA og jeg en aftale omkring en analyse af, hvilke ansvarsområder der kan overdrages fra Grønlands Selvstyre til kommunerne. Der er nedsat en politisk og en administrativ følgegruppe og disse vurderer løbende mulighederne.

Jeg glæder mig over, at vi i dag er kommet til det stade hvor vi er nået frem til substantielle drøftelser om overdragelse af ansvarsområder til kommunerne, og at processen ledes fra øverste politisk hold.

Under Inatsisartut's efterårssamling til næste år i 2011 skal vi drøfte "Den kommunale redegørelse 2011". Vi vil gerne benytte denne lejlighed til at indbyde KANUKOKA og kommunerne til frugtbare politiske drøftelser omkring substans og form af denne redegørelse.

Erhvervsudvikling

Forsøget på at finde en balance mellem Landskassens indtægter og udgifter har budt på mange spændende udfordringer i snart mange år, fordi udgifterne er steget støt i forhold til indtægterne.

På baggrund heraf har vi ikke mange andre valgmuligheder til at styrke vor økonomi end seriøst at fokusere på erhvervsfremmende initiativer.

Det er af stor betydning at øge indtægterne til Landskassen, og i den forbindelse kan vi ikke komme uden om nødvendigheden af besparelser. Det er baggrunden for, at vi ved fremsættelsen af vores finanslovsforslag fremsætter en lang række besparelsesforslag.

For at kunne sikre en genoprettelse af likviditeten i Landskassen er vi nødt til at optage lån i udlandet.

På denne baggrund må vi sammen løfte strategien for at udvikle regionerne.

De forskelligartede vilkår, som er knyttet til strategien for at udvikle regionerne, er som indbyrdes forbundne kar, der supplerer og understøtter hinanden.

De fem hovedindsatsområder er følgende:

- erhverv og arbejdsmarked
- fiskeri og fiskeindustri
- boliger og infrastruktur
- uddannelse, samt
- sociale forhold, hvor der skal gøres en indsats med fokus på at få integreret de personer, som er presset ud af arbejdsmarkedet.

Desuden må erhvervs-, arbejdsmarkeds- og uddannelsesindsatserne koordineres tæt så de kommer til at afspejle de behov, der er i de forskellige regioner.

Vi vil til enhver tid respektere bygdebefolkningens ret til selv at beslutte hvordan og hvorledes de vil indrette sig ud fra deres omfattende kendskab til egne lokale forhold, som de finder bedst.

Vi er således allerede godt i gang med strategiarbejdet og såfremt bestræbelserne skal have nogen effekt er det bydende nødvendigt at vi finder fælles fodslag, koordinerer tæt og fokuserer på målrettede indsatser. For at sikre dette har vi fra starten arbejdet sammen med kommunerne og andre berørte parter. Vi har nu allerede modtaget forslag til initiativer fra enkelte kommuner og vi regner med at samtlige forslag er i hus inden for en overskuelig fremtid. Naalakkersuisut vurderer, på baggrund af vore hidtidige samtaler med kommunerne, at der er en høj grad af overensstemmelse mellem Naalakkersuisut og kommunerne med hensyn til hovedlinjerne i såvel initiativer, mål og metoder.

Vi søger alle at forøge samfundets indtægter, for sagen er jo den, at når vi først øger vore indtægter så får vi mulighed for at holde trit med de stadigt stigende velfærdsudgifter i de kommende år.

Vi lægger i Naalakkersuisut vægt på at den hjemmehørende befolkning bliver beskæftiget i væksterhvervene. Det er bydende nødvendigt at tilpasse vores uddannelsessystem således, at det i

højere grad bliver til gavn for fremme af væksterhvervene. Vi har stadig brug for flere kræfter med en høj uddannelse ude på arbejdsmarkedet, så på den baggrund er det opmuntrende hvad vi fornylig hører gennem medierne. Flere og flere unge højt uddannede danskere ønsker at flytte til Grønland, ja der er faktisk flere, der er flyttet til vort land i fjor sammenlignet med danske tilflyttere til USA.

Store arbejdsopgaver venter forude, og det er derfor nødvendigt og på høje tid, at vi fra politisk hold nøje overvejer vores uddannelsessystem set i lyset af de fremtidige behov.

Vi skal også huske på, at vi stadig den dag i dag lider under en stor mangel på uddannet arbejdskraft, og omvendt står en stor del af den ufaglærte arbejdskraft i en situation, hvor de mangler arbejde.

Det er bydende nødvendigt at øge udbuddet af flere videre- og efteruddannelser med det formål at forsyne erhvervssektorer med mangel på arbejdskraft gennem overførsel af arbejdskraft fra mere eller mindre skrantende erhvervssektorer.

På denne baggrund er for eksempel spørgsmålet om byggeri af flere nye kollegier og boliger knyttet til strategien, og ikke mindst til vores politiske målsætning om inden for de næste 10 år at kunne nå et niveau, hvor 2/3 af de arbejdsduelige har gennemført en kompetencegivende uddannelse.

Gennem en sådan strategi for at udvikle regionerne agter Naalakkersuisut at opnå:

- etablering af flere væksterhverv
- at erhvervsfremmeordningen bliver bedre organiseret
- en forøgelse af arbejdsstyrken gennem afholdelse af kurser og anden form for videreuddannelser, samt
- en evaluering af Grønlands Selvstyres tilskudsordninger.

De første analyser, der skal bruges til at konsolidere strategien, er allerede så småt igang.

Vi kan meddele, at en analyse af erhvervsstilskud bliver igangsat her i efteråret og at en analyse af andre tilskud og incitamenter vil blive skudt i gang til foråret 2011.

De relevante udvalg i Inatsisartut vil blive løbende orienteret om hvordan det går med arbejdet. Det er i Naalakkersuisut vort ønske, at strategien så vidt muligt får en bred politisk opbakning, ikke mindst med hensyn til hovedlinjerne i forhold til målsætninger og kurs, så jeg vil gerne igen understrege, at Inatsisartut vil blive involveret i processen.

Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv og Råstoffer har rejst rundt på kysten for at informere om strategien og de foreløbige planer, og ligeledes har han under rejserne forhørt sig om kommunernes og andre relevante parter eventuelle forslag.

Gennem dette arbejde er det vigtigt at sikre hvorledes de enkelte regioners målsætninger i forhold til prioriteringerne kan inkorporeres i strategien.

Vi lægger her i startfasen i Naalakkersuisut megen vægt på, at Naalakkersuisut har tid til at gennemføre drøftelser med kommunerne og andre interesserede parter om hovedlinjerne i forhold til målsætninger for på den måde bliver det lettere at håndtere prioriteringerne i forhold til initiativet.

Vi forventer at have de overordnede rammer for indsatsen på plads inden udgangen af indeværende år.

Vi ser frem til frugtbare konsultationer med Inatsisartut's Finansudvalg. Det er vort håb, at vi i forbindelse med udarbejdelsen af de kommende års finanslovsforslag kan finde frem til en hensigtsmæssig model for hvordan projekter og indsatser vil kunne prioriteres – gerne noget i retning af konceptet for uddannelsesplanen.

Naalakkersuisut finder det vigtigt, at strategiarbejdet er funderet i konsolideret viden og indsigt, og at processen løbende bliver nøje overvåget. Med de nødvendige behov taget i betragtning må vort arbejde jo hele tiden tilpasses de aktuelle forhold.

Med hensyn til aluminiumsprojektet skal vi i Inatsisartut tage stilling til to spørgsmål.

Det første handler om hvorvidt vi besidder den fornødne viden til at foretage en endelig stillingtagen om projektets fremtid. Siden projektets start er der gennemført en række undersøgelser, og blandt de vigtigste kan nævnes en strategisk miljøvurdering.

Selv om Inatsisartut tilslutter sig Naalakkersuisuts beslutningsforslag er det ikke ensbetydende med at man har sagt ja til det samlede projekt. Der skal senere træffes en endelig beslutning om aluminiumsprojektets fremtid, samt om spørgsmålet om ejerskabsmodellen.

Det andet spørgsmål handler om den strategiske miljøvurdering. Ved en evt. opdæmning i forbindelse med byggeri af vandkraftsværker ved Tasersiaq vil en række kulturhistoriske mindesmærker i området blive oversvømmet.

Såfremt vi ønsker at gøre dette, foreslår Naalakkersuisut at der forud gennemføres en række detaljerede undersøgelser af de vigtige kulturhistoriske mindesmærker i området.

Olie- og råstofområdet

Olie- og råstofområdet indgår som en af de vigtigste elementer i opbygningen af væksterhvervene.

Som vi alle ved er Cairn Energy i øjeblikket i færd med at foretage prøveboringer efter olie i farvandet vest for Qeqertarsuaq og Nuussuaq-halvøen.

Ifølge de foreliggende oplysninger er der fundet tegn i området på, at der under havbunden kan være forekomster af gas og olie, og borerne er således stadig i gang med det formål at indhente mere viden. Ved vores tilsyn med borerne anvender vi rådgivere fra Norge, ligesom vi har et samarbejde med repræsentanter for den canadiske regering. Vi ved at de krav, vi som øverste myndighed har opstillet, bliver respekteret og fulgt, ligesom vi under vores besøg på boreplatformen kunne observere, hvorledes personalet ombord nøje fulgte de afstukne retningslinjer.

Jeg kan i den forbindelse med glæde meddele, at vi mellem olieselskabet, de berørte kommuner og Grønlands Selvstyre har underskrevet en aftale vedrørende anvendelse af hjemmehørende arbejdskraft i fremtiden. Aftalen indebærer at der skal påbegyndes initiativer til udvikling af

relevante uddannelser, idet vi er fast besluttede på at få sikret, at man i videst muligt omfang anvender såvel lokal og fastboende arbejdskraft som lokale virksomheder.

I den forløbne sommer har Naalakkersuisut givet koncessioner i Baffin Bugten til olieeftersforskning på 17 områder til havs. Med hensyn til beskyttelsen af miljøet lægger vi eftertrykkeligt vægt på, at internationalt anerkendte regler og de mest vidtgående regelsæt omkring sikkerheden bliver nøje fulgt.

En udbudsrunde for olieeftersforskning i havet ud for den nordligste del af Østgrønland vil blive åbnet om to år.

Hvis de planlagte råstof- og olieaktiviteterne bliver udført vil dette generere endnu flere arbejdspladser. Vi kan allerede nu mærke en positiv ændring i forholdene omkring den økonomiske situation og adgangen til arbejdsmarkedet, hvorfor vi må holde øjnene åbne for nye muligheder der dukker op, og i videst omfang udnytte dem efter bedste evne.

På råstofområdet regner vi med, at der i nær fremtid vil blive åbnet en række miner. Hvis det går efter planen regner vi med at der vil blive etableret op mod 1.000 nye arbejdspladser inden for en tidshorisont på fem år.

I forhold til råstofpolitikken præciserede vi i den forgangne sommer fra Naalakkersuisuts side, at råstofloven skal tilpasses i løbet af denne valgperiode, ligesom der skal udarbejdes en lov om høringsprocesser, når der skal tages stilling til væsentlige storskalaprojekter. Ikke mindst går vi efter at adskille miljøanliggender fra råstofloven.

Selskaberne og samfundet

De fleste af de offentlige aktieselskaber er heldigvis inde i en positiv økonomisk udvikling, og dette betyder at behovet for at dække underskuddene gennem tilskud fra Landskassen er faldende. De respektive bestyrelser og medarbejdere gør fortsat et rosværdigt stykke stort arbejde under svære økonomiske omstændigheder – og jeg vil gerne på vegne af Naalakkersuisut udtrykke min tak til alle for den ihærdighed, der bliver lagt for dagen i løsningen af opgaverne.

Vi har planer om, for første gang, at samle bestyrelserne og direktørerne for selskaberne inden årets udgang for at drøfte hvordan de offentlige aktieselskaber i højere grad kan være til nytte for samfundet i den økonomiske udvikling, drøfte muligheder for øget samarbejde, drøfte virksomhedernes samfundsansvar samt spørgsmålet om de mange offentlig ejede virksomheder. Vi påtænker efterfølgende at forelægge anbefalinger til Inatsisartut.

Jeg skal understrege at vi fra Naalakkersuisuts side fuldt ud respekterer de respektive bestyrelses ansvar for drift, ansættelse og afskedigelse af respektive direktører i henhold til gældende lovgivning.

Vort land og Danmark

Samarbejdet med den danske regering fungerer på de fleste områder fint og vort samarbejde er baseret på gensidig respekt og tillid. Det er tydeligt at man respekterer vort lands overgang til selvstyre sidste sommer, selv om røster i ny og næ fra enkelte politikere minder om standpunkter fra en svunden tid.

Alligevel er det en yderst vanskelig sag at forsøge at lukke for de belastende og tilbagevendende hændelser fra kolonitiden og hvad der derefter fulgte gennem årene for fortsat mange personers vedkommende. Det er glædeligt, at en række medborgere ihærdigt har holdt fast ved at der bør iværksættes en udredning og en løsning. Naalakkersuisut har indledt et samarbejde med den danske regering, ikke mindst i sagen om at afdække hvilke overgreb, der er begået overfor grønlandske børn med henblik på at tilvejebringe et grundlag for nødvendige initiativer efterfølgende.

Afslutning

Jeg har i min tale lagt hovedvægten på den brede vifte af muligheder, der kan bruges til at fremme samfundslivet, vel at mærke hvis vi ved at håndtere dem rigtigt.

Vore samlinger i Inatsisartut er hver for sig vigtige, men jeg mener at vi kan tillade os betragte denne samling som noget særligt. Hvis vi i enighed kan slutte op omkring vor forslag til finansloven kan vi ikke alene sikre os at vi drejer kursen om til den rigtige retning, men også at vi faktisk gør det.

Vi gennemlever for tiden magre år og hvis vi ikke den svære økonomiske krise i slutningen af 1980-erne skal gentage sig må vi føre fornuftig politik.

Alle politikere uden undtagelse ønsker at føre en fornuftig politik, men jeg mener at det aldrig har været tiltrængt med et samarbejde som før om en substantiel målsætning uden at vi spænder ben for hinanden.

Der er umådeligt masser af ting, der skal rettes op på i samfundslivet, og hvis vi går sammen, holder trit og gør os umage for ikke at tabe nogen i svinget, ja så kan vi slutte i mål på smuk vis.

Tiden er inde til at vi opstiller politiske målsætninger, der har bredest mulig opbakning og deltagelse, for eksempel med vor uddannelsesplan for højnelse af befolkningens uddannelsesniveau som model. For når vi først gør tingene på denne måde opnår vi en dybere forståelse af hvad det er, der skal til for nøje at planlægge en målsætning og hvad der skal til for at man arbejder sammen om det, ja så bliver fnidder og fnadder overflødige.

Betydningen af samarbejde spiller en afgørende rolle i sådanne overvejelser, og det er højt tiltrængt.

Verden har ikke alene fået øje på os, men den betragter os nøje. Der er megen interesse for Grønland ude i den store verden, og hvis vi ved hvordan vi skal gøre tingene rigtigt får vi flere og flere samarbejdspartnere.

Vore handlinger bestemmer hvordan omverdenen ser på os. Hvis vi behandler hinanden ordentligt, er tolerante og åbne, ja så får vi tilbage af samme mønt.

Lad os derfor afvikle vor efterårssamling med en sådan indstilling og jeg er ikke et øjeblik i tvivl om at vi sammen kan udrette rigtig meget.

Med ønsket om et frugtbart samarbejde fra Naalakkersuisuts side ønsker vi Inatsisartut en god samling.

Tak.